

Peti
ENERGETSKI SAMIT
u Bosni i Hercegovini

Implemented by
giz

POD POKROVITELJSTVOM

Ministarstvo vanjske trgovine
i ekonomskih odnosa BiH

Državna regulatorna komisija
za električnu energiju (DERK)

Regulatorna komisija za energetiku
Republike Srpske (RERS)

Regulatorna komisija za energiju
u Federaciji BiH (FERK)

PROJEKTI DALJINSKOG GRIJANJA U VITEZU I TESLIĆU

Financijer: **EBRD**

Klijent: **Općina Vitez i Općina Teslić**

Konsultant: **CMS, CETEOR i GreenMax**

april/travanj 2018.

Leonida Hadžimuratović, Voditelj projekta

Regionalni Program Energetske Efikasnosti

Projekt daljinskog grijanja u općinama Vitez i Teslić dio je šire inicijative Europske banke za obnovu i razvoj (*European Bank for Reconstruction and Development – EBRD*) o energetskej održivosti Zapadnog Balkana, koji se realizira kroz Regionalni Program Energetske Efikasnosti (*Regional Energy Efficiency Programme - REEP*), sa fokusom na javni sektor - podrška pripremi ESCO projekta, a financiran od strane EU Western Balkans Investment Framework - WBIF.

Podrška EBRD-a projektima energijske efikasnosti u javnom sektoru kroz:

- **Politički dijalog**
- **Tehničku pomoć**
- **Instrumente financiranja i grantove**

O projektu

Prepoznavši značaj i benefite koje bi **projekti daljinskog grijanja (DG)** imali za njihove općine, predstavnici Općina Vitez i Teslić obratili su se EBRD-u sa molbom za tehničku pomoć u pripremi dokumentacije potrebne za implementaciju projekata daljinskog grijanja **kroz model javno-privatnog partnerstva (JPP)**.

Nakon preliminarnih analiza i procjena koje su ukazale na značajno unaprijeđenje kvalitete života i rada stanovnika u slučaju implementacije daljinskog grijanja u općinama Vitez i Teslić, EBRD je odlučio podržati oba projekta kroz:

Cilj projekta

Rješavanje problema uzrokovanih postojećim načinima grijanja (individualna ložišta na drvo, ugalj, lož ulje, ...), što će za cilj imati slijedeće:

- Osiguranje toplotnog komfora;
- Sigurnost snabdijevanja toplotnom energijom;
- Povećanje unutrašnje kvalitete zraka (*Indoor Air Quality - IAQ*);
- Povećanje sigurnosti zgrada;
- Pristupačnost daljinskog grijanja za građane;
- Smanjenje zagađenosti zraka;
- Korištenje obnovljivih izvora energije;
- Oslobađanje javnih/zelenih površina .

Analiza toplotnih potreba zgrada urbane zone općine Vitez

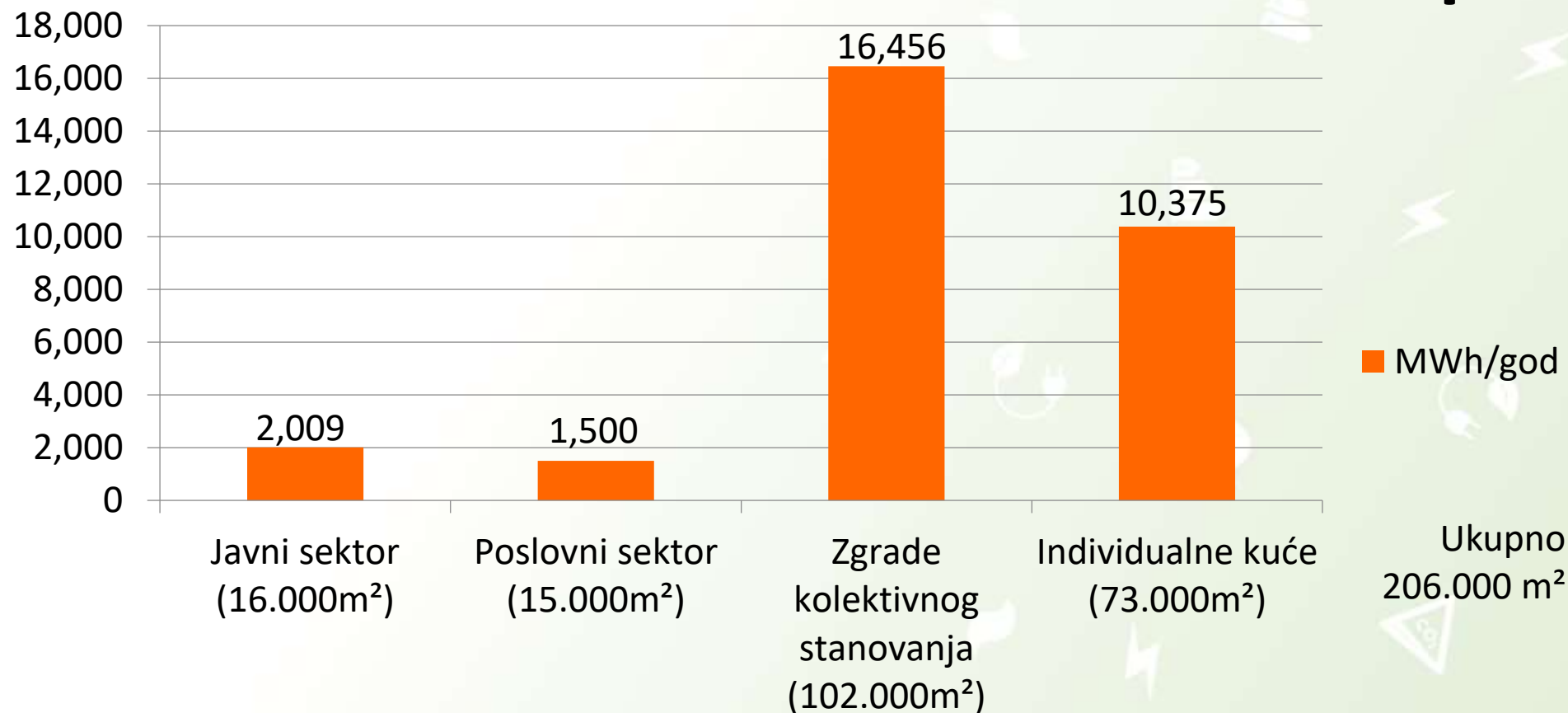

Analiza je pokazala je da su u urbanom području Viteza (cca 0,7 km²) ukupne **toplotne potrebe 30.340 MWh/god.**, te da bi projektirani kapacitet kotlova trebao biti do 20 MW

Općina Vitez - FBiH, BiH

Analiza toplotnih potreba zgrada urbane zone općine Vitez

Mapa gustine toplotnih potreba zgrada urbane zone općine Vitez

LEGENDA
MW/km²

0 - 20 MW/km² 20 - 40 MW/km² 40 - 60 MW/km² 60 - 80 MW/km² > 80 MW/km²

Analiza toplotnih potreba zgrada urbane zone općine Teslić

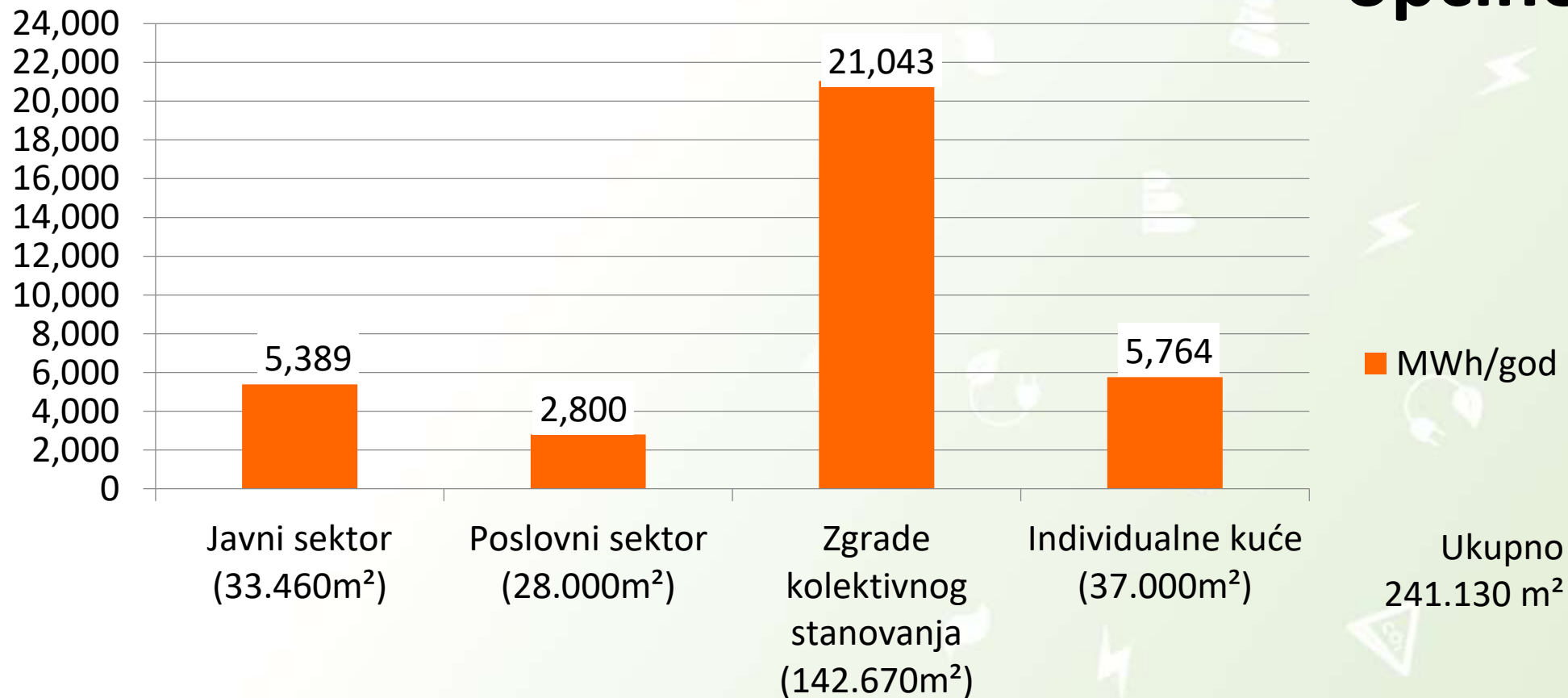

Analiza je pokazala da su u urbanom području Teslića (cca 0,8 km²) ukupne **toplotne potrebe 34.995 MWh/god.**, te da bi projektirani kapacitet kotlova trebao biti do 23 MW

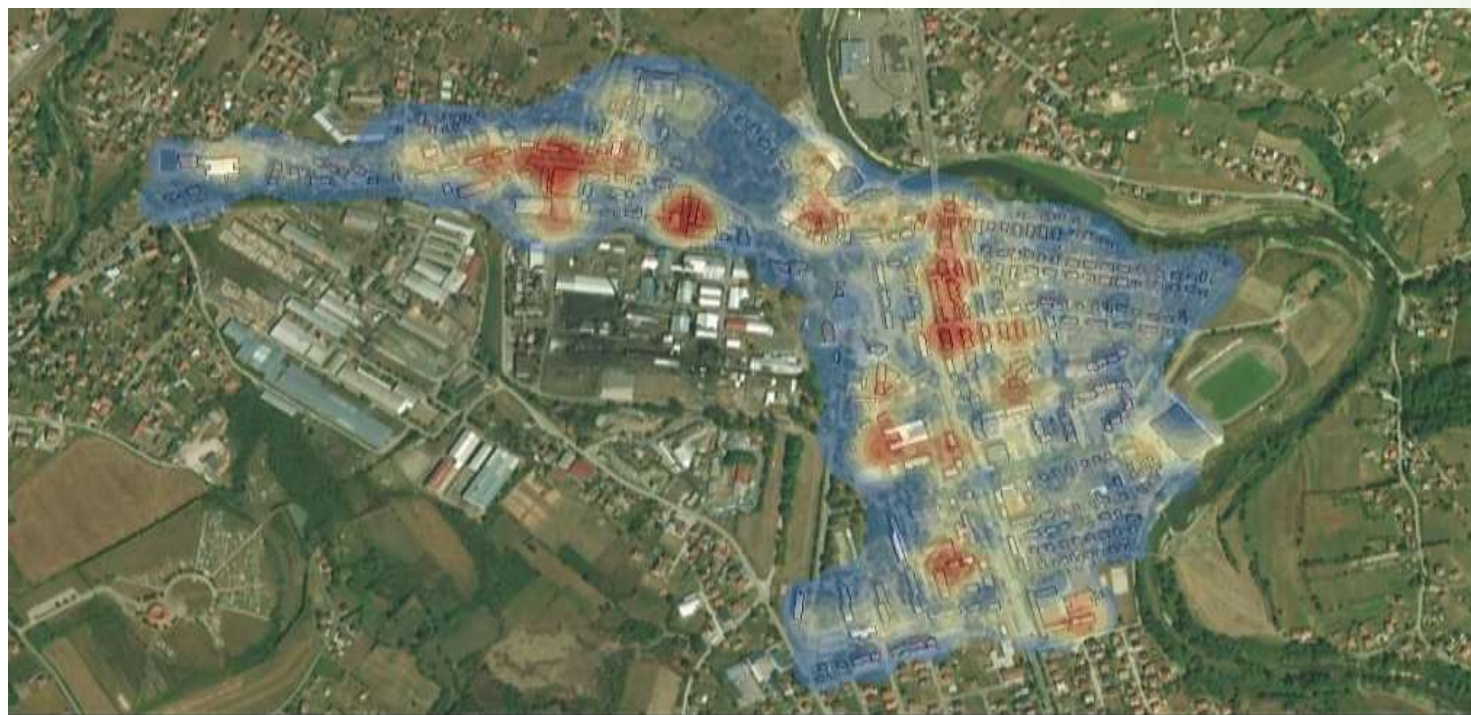
Općina Teslić - RS, BiH

Analiza toplotnih potreba zgrada urbane zone općine Teslić

Mapa gustine toplotnih potreba zgrada urbane zone općine Teslić

LEGENDA
MW/km²

Anketa o interesu potencijalnih korisnika za priključenje na daljinsko grijanje

Općina Vitez - FBiH, BiH

- **94 %** ispitanika iz zgrada za kolektivno stanovanje zainteresirano za priključenje na mrežu DG
- **85 %** ispitanika iz individualnih kuća zainteresirano za priključenje na mrežu DG
- **95 %** ispitanika iz poslovnog sektora je zainteresirano za priključenje na mrežu DG

Općina Teslić - RS, BiH

- **87 %** ispitanika iz zgrada za kolektivno stanovanje zainteresirano za priključenje na mrežu DG
- **81 %** ispitanika iz individualnih kuća zainteresirano za priključenje na mrežu DG
- **94 %** ispitanika iz poslovnog sektora je zainteresirano za priključenje na mrežu DG

Financijska analiza - scenarij 1 i scenarij 2

U okviru procjene toplotnog konzuma i razvoja sistema daljinskog grijanja u urbanoj zoni općina, provedena je financijska analiza temeljena na dva scenarija:

- **Scenarij 1 (S1)** pretpostavlja manji kapacitet postrojenja (kotlova) zbog provedbe mjera energetske efikasnosti (*utopljavanje ovojnice i zamjena vanjske stolarije*) na min. 50% zgrada u urbanom dijelu općina;
- **Scenarij 2 (S2)** pretpostavlja veći kapacitet postrojenja (kotlova) zbog veće potrošnje energije, u slučaju neprovođenja mjera energetske efikasnosti na zgradama.

Pregled scenarija razvoja sistema DG urbane zone

Općina Vitez

Opis	Scenarij 1 (S1)	Scenarij 2 (S2)
Godišnje toplotne potrebe	22.755 MWh/god	30.340 MWh/god
Kapacitet kotlova na biomasu	15 MWt	20 MWt
Primarno gorivo	drvena sječka	drvena sječka
Godišnja potrošnja biomase	9.217 t/god	12.289 t/god
Investicijski troškovi	Kotlovnica	12.300.000 KM
	Mreža daljinskog grijanja	15.700.000 KM
	Utopljanje zgrada	6.300.000 KM
Ukupna investicija	18.600.000 KM	15.700.000 KM
Ukupni operativni troškovi	Gorivo (drvena sječka)	
	Radna snaga	960.000 KM/god
	Održavanje	1.290.000 KM/god
Cijena daljinskog grijanja za korisnike	117 KM/MWh	117 KM/MWh
Procjenjeni prihod od prodaje toplotne energije	2.690.000 KM/god	3.590.000 KM/god
Period povrata investicije	10,7 godina	6,8 godina

Pregled scenarija razvoja sistema DG urbane zone

Općina Teslić

Opis	Scenarij 1 (S1)	Scenarij 2 (S2)
Godišnje toplotne potrebe	25,547 MWh/god	34,995 MWh/god
Kapacitet kotlova	12 MW _t kotlovi na biomasu + 5 MW _t lož ulje → 17 MW _t	16 MW _t kotlovi na biomasu + 7 MW _t lož ulje → 23 MW _t
Primarno gorivo	drvena sječka	drvena sječka
Rezervno	lož ulje	lož ulje
Godišnja potrošnja biomase	9,586 t/god	12,781 t/god
Godišnja potrošnja lož ulja	160 t/god	302 t/god
Investicijski troškovi	Kotlovnica	12.550.000 KM
	Mreža daljinskog grijanja	16.600.000 KM
	Utopljanje zgrada	7.540.000 KM
Ukupna investicija	20.090.000 KM	16.600.000 KM
Ukupni operativni troškovi	Gorivo (drvena sječka+lož ulje)	
	Radna snaga	1.300.000 KM/god
	Održavanje	1.970.000 KM/god
Cijena daljinskog grijanja za korisnike	117 KM/MWh	117 KM/MWh
Procjenjeni prihod od prodaje toplotne energije	3.000.000 KM/god	4.100.000 KM/god
Period povrata investicije	11,8 godina	7,8 godina

Specifični tehnički aspekti projekta

U okviru Studija izvodljivosti za projekte daljinskog grijanja u urbanim zonama Viteza i Teslića, analizirat će se sljedeće:

- Mogućnost implementacije **systema daljinskog grijanja 4. generacije**;
- Mogućnost instaliranja postrojenja **efikasne kogeneracije** u okviru mreže daljinskog grijanja;
- Mogućnost iskorištavanja **solarne energije** - primjena sistema solarnoga daljinskog grijanja.

Ključni izazovi

Projekti daljinskog grijanja u urbanim zonama Viteza i Teslića predstavljaju svojevrsan izazov za ove lokalne zajednice, u smislu njihove pripreme i implementacije, stoga se očekuje maksimalna angažiranost općinskih struktura u svim projektnim fazama.

Izazovi postavljeni pred Općine su slijedeći:

- Implementacija projekata daljinskog grijanja kroz **JPP model**;
- Spremnost Općina da podrže projekat DG kroz **grantovsko sufinansiranje kapitalnih troškova** izgradnje daljinskog grijanja;
- Usvajanje relevantnih **propisa u oblasti komunalnih usluga** i njihova dosljedna primjena, s ciljem uspostavljanja i širenja mreže daljinskog grijanja;
- Izdavanje potrebnih **saglasnosti u nadležnosti Općina**.

Javna prezentcija projekata

U okviru javnih prezentacija projekata daljinskog grijanja u općinama Vitez i Teslić, koje će se održati u maj/juni 2019. u Vitezu i Tesliću, svim zainteresiranim stranama predstaviti će se:

- **Studije izvodljivosti daljinskog grijanja u urbanim zonama Viteza i Teslića;**
- **Nacrt ugovora prema modelu JPP (osnovni uvjeti ugovora, obveze PP i JP, ...);**
- **Tenderska procedura i vremenski okvir.**

HVALA NA PAŽNJI !

Leonida Hadžimuratović, Voditelj odjela energije
CENTAR ZA EKONOMSKI, TEHNOLOŠKI I OKOLINSKI RAZVOJ
Topal Osman Paše 32 B, 71000 Sarajevo, BiH
T: +387 33 563 589
F: +387 33 205 725
lhadzimuratovic@ceteor.ba
www.ceteor.ba